

## ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

## Shkallët e mbiemrit

Категорија на лекцијата: Mësime të gjuhës shqipe

Shkalla pohore, krahasore dhe sipërore e mbiemrit, me modelet më ... se, aq ... sa.

## Shkallët e mbiemrit

Kur duam të tregojmë se një cilësi është më e madhe, e barabartë ose më e vogël te një qenie a send në krahasim me një tjetër, përdorim **shkallët e mbiemrit**. Shqipja i ndërton ato me fjalë ndihmëse — *më, aq, sa, se, sesa, shumë* — dhe jo me mbaresa si anglishtja.

## Pasqyra e shkallëve

| Shkalla              | Modeli                                              | Shembull                                         |
|----------------------|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| Pohore               | mbiemri i thjeshtë                                  | Arta është <b>e zgjuar</b> .                     |
| Krahasore e sipërisë | <b>më</b> + mbiemër + <b>se</b> / <b>sesa</b>       | Arta është <b>më e zgjuar se</b> Beni.           |
| Krahasore e barazisë | <b>aq</b> / <b>po aq</b> + mbiemër + <b>sa</b>      | Beni është <b>aq i shpejtë sa</b> Arta.          |
| Krahasore e uljes    | <b>më pak</b> + mbiemër + <b>se</b>                 | Ky ushtrim është <b>më pak i vështirë se</b> ai. |
| Sipërore relative    | emër i shquar + <b>më</b> + mbiemër (+ i/e ...)     | Ai është <b>nxënësi më i mirë i</b> klasës.      |
| Sipërore absolute    | <b>shumë</b> / <b>tepër</b> / <b>fort</b> + mbiemër | Libri është <b>shumë interesant</b> .            |

## Se apo sesa?

Të dyja janë të sakta. Dallimi është i lehtë:

- se** përdoret para një emri a përemri: *më i gjatë **se** unë*.
- sesa** preferohet para një foljeje ose para një grupi më të gjatë: *Është më mirë të flasësh **sesa** të heshtësh*.

## Mjete të tjera për të forcuar ose zbutur cilësinë

| Mjeti                               | Efekti                | Shembull                            |
|-------------------------------------|-----------------------|-------------------------------------|
| shumë, tepër, fort, jashtëzakonisht | forcon                | një ditë <b>tepër</b> e nxehtë      |
| pak, disi, paksa                    | zbut                  | një përgjigje <b>disi</b> e paqartë |
| fare, krejt                         | forcon (pas mbiemrit) | i lodhur <b>fare</b>                |
| prapashtesa -sh(ëm), përsëritja     | ngjyresë stilistike   | i bardhë <b>bardhë</b>              |

| Mjeti        | Efekti              | Shembull                        |
|--------------|---------------------|---------------------------------|
| gjithë, ndër | sipërore e theksuar | <i>më i miri ndër të gjithë</i> |

## Sipërorja relative në detaje

Sipërorja relative krahason një njësi me një grup. Ajo kërkon **trajtën e shquar** dhe shpesh një plotës në gjinore:

- Kjo është **rruga më e shkurtër** për në qendër.
- Ai është **më i miri** i grupit.
- Ishte **dita më e bukur** e verës.
- Shqipëria ka **malet më të larta** të rajonit.

## Nga letërsia shqipe

Strofa e Naim Frashërit për gjuhën shqipe përdor një ndërtim ndërmjet shkallës pohore dhe asaj sipërore — **sa** me vlerë thirrmore:

«Gjuha jonë **sa e mirë!** / **Sa e ëmbël, sa e gjerë!**»

Këtu **sa** nuk krahason me diçka tjetër: ai shpreh admirim dhe i afrohet kuptimit të sipërores absolute, pra «*shumë e mirë, tepër e ëmbël*». Krahaso me krahasoren e vërtetë: *Gjuha jonë është më e ëmbël se ç'mendojmë.*

## Fjalët sinjalizuese

**më ... se, më ... sesa, aq ... sa, po aq ... sa, më pak ... se, sa ... aq, shumë, tepër, fort, jashtëzakonisht, ndër të gjithë, i/e ... i klasës.**

## Gabimet e zakonshme

| Gabim                                           | Saktë                                | Pse                                         |
|-------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------------------------|
| <i>Arta është më e mira se Beni.</i>            | <b>Arta është më e mirë se Beni.</b> | trajta e shquar përdoret vetëm te sipërorja |
| <i>më shumë i mirë</i>                          | <b>më i mirë</b>                     | <i>më</i> mjafton                           |
| <i>aq i gjatë se ti</i>                         | <b>aq i gjatë sa ti</b>              | barazia kërkon <b>sa</b>                    |
| <i>vajza më i mirë</i>                          | <b>vajza më e mirë</b>               | nyja përshtatet me emrin                    |
| <i>Është më mirë të flasësh se të heshtësh.</i> | <b>... sesa të heshtësh.</b>         | para foljes preferohet <b>sesa</b>          |

## Provo vetë

1. Dimri këtu është \_\_\_ (i ftohtë) \_\_\_ në bregdet. (*më i ftohtë se*)
2. Kjo detyrë është po \_\_\_ e lehtë \_\_\_ e para. (*aq / sa*)
3. Ai është nxënësi \_\_\_ (i mirë) i klasës. (*më i mirë*)
4. Ishte një ditë \_\_\_ e nxehtë. (*tepër / shumë*)

## Burime dhe referenca

- Naim Frashëri, *Gjuha jonë* (nga *Tehajlat*), 1885.
- Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.

- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE